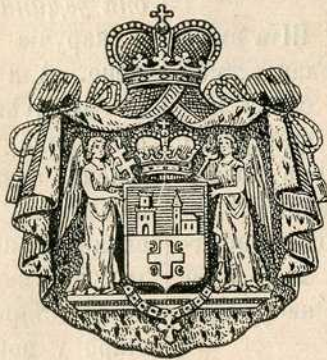


СРПСКИ СИОН



Год. VIII.

Број 22.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 1. јуна 1898.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Његова Светост, православни Архиепископ Карловачки, Митрополит и Патријарх српски, Преузвишени господин Георгије Бранковић, благоизволео је дана 24. маја т. г. протођакона и професора богословије Гаврила Ананијева произвести за архиђакона.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Мрачна појава у савременом колу омладинском.*

Један листак из мога дневника.

— Сава Петковић. —

Осванула је света Недеља.

Неко свечано одушевљење разлило се по души, а срце ми обузело небеско миље и радост, па плива у мору свегих осећаја. „Тако ми је, што рекао Хајне, као да ми је у срцу света Недеља, па у њему Анђели литурђију служе“.

Звона забрујаше . . .

. . . Во имја Оца и Сина и Свјатаго Духа . . .

* Примљено у богословском књиж. друштву „Слови.“

Има ли човека са чистим срцем и живом савешћу, а да на ове умилне звуке побожно не скине капу и не прекрсти се? Који је од нас толико неосетљив, да му свечани овај јек не буди религиозне осећаје у души? *Зар може, зар се* усуђује ко, да се оглуши позиву свете цркве своје, те не уђе у њу са топлом молитвом премилоствивсм небеском Оцу свом?

О, Боже, зар има таквих људи, зар има таквих грешника?

На жалост — и било их је и има их, али да се не обазиремо далеко, ето нам у првоме реду савремене омладине наше. Маркантна одлика садање омладине (уз неке изузетке у појединостима) јест индиферентизам и немар прама цркви, према свему у опће, што носи на себи обележје црквено, религиозно. Жалосни овај факат да се рекао бих разјаснити једино неправилиим кућевним и школским васпитањем. Јер и оно мало религиозности и љубави према Богу и цркви, што је наше Српче са мајчиним млеком усисало, трне поступно течајем његова школовања на страни у средњим и вишим заводима, док се најзад у гдекојега са свим не угаси. Констатујући ово ми не тврдимо, да су лих заводи са неподесним својим настав-

ним плановима узрок овој мрачној појави Дубљи и ваљада најглавнији узрок томе лежи у грешењу противу седме заповести црквене: у приватној а нездравој и по млађани дух убитачној лектири.

Несмо противници чисте науке. Шта више сваки прави Хришћанин као поштовалац истине мора се дубоко клањати науци у свима њеним гранама и са високом поштом приступати изучавању истина њених. Али ако она долази у очигледан сукоб са вечитим истинама откривења Божјега (као што је сгучај код рационалиста, енциклопедиста XVIII. века и др.) он ће јој — окренути леђа, или бар наоружати се великом пажњом и опрезношћу.

Не бива тако код садање школоване омладине наше.

Је ли наш ђак само за час завирио у богату ризницу науке и захватио из ње прегршт плодова њених, његове везе са црквом, можда и досле слабе, почињу нагло лабавити, да се сасма раскину. Примамљиве ипозезе из филозофије, заносне доктрине друштвених и природних наука, па још друге идеје, које су узурпирале своје право на просветни правац а противу религије, заносе и опијају његов дух тако, да према уображеној и спољној светлости ових трне истинска и вечна светлост премудрошћу Божјом осветланих истина Св. Писма. Не пада њему ни на ум, да му ваља у пресуђивању истинитости једне или друге доктрине озбиљно и свестрано проучавати обоје. Он је у првој ватри свога заноса раскрестио са Божјом установом, и не познавши је, а одушевљено се ухватио у коло непријатеља њених, који су са привременим оружјем пролазних и променљивих ипозеза заузели позицију противу ње.

Но то би се дало којекако и психолошки растумачити. Младићев дух пун заноса, полета и идејала не да се олако задовољити оним, што ту чуварица у једини тумач откривене речи Божје, св. црква, као готове и непроменљиве истине пружа. Он би хтео да дозна много више, он би — о клета слабости људска, узрочнице зала и невоља земних! — да окуси мало и од забрањена плода.

Оне изанђале а никад здравим разумом не одгоненуте загонетке: о екзистенцији Бога, о бесмртности душе, загробном животу, постању човека и т. д. за њега су посве нове и нео-

бично интересантне, те дабогме и привлаче неоодољивом снагом његов дух. Па не нашавши тобоже задовољења у Библији (разуме се површиним и непрарилним схватањем, јер је она једина решила те проблеме) он се баца у наручја науци, шат би у њој нашао тражено. Али шта видимо? И она (наука) сама — лутајући тамо амо по пучини заблуда и недоумица људских и разбијајући се о преголеме сметње као вал о хриди морске — најзад или одбацује све то бајаги као бесмислице и апсурда, те руши саграђено не подижући ново, или поставља нешто ново на место старог, које је у суштини опет оно старо у новоме облику. Енглески деизам пресађен у Француску ниче као потпуни атеизам и налази своје вредне бераче и неуморне расаднике у генијална Волтера, Русо-а, Монтески-а. Француска револуција одбацује хришћанскога Бога и поставља на узвишени трон „богињу разума“, те јој се клања. Материјалисте истичу материју као вечну, која је извор свему животу, па је обожавају. И једно и друго је — бог њихов.

Е да ли може дакле дух младићски овде наћи потпуна задовољења? Поуздано — не. Па када је тако, зашто се омладина наша отима из топла наручја лене јој вере православно, а привија уз неверу? Шта је узрок, да се таго осећа дах апатије према св цркви у узданици нашој?

Дух младићски и уопће полетан дух је — веле неки — велики противник конзерватизма, а црква је — умују ови — највећа конзервативка, у њој и науци њеној нема развитка и напретка, у њој се осећа застој, стагнација.

Но да ли је ово мишљење оправдано видећемо из речи знаменитог писца црквеног (из V. века) св. Викентија лиринског. „И црква допушта развиће. И у науци њеној (догматима) има знатна напретка, али дакако не и измењивања. Само тај напредак црквене науке мора бити сличан развитку човечјег тела. Сви удови на човечјем телу поступно се развијају, па ипак тело остаје каквим пређе беше. По истим законима развитка и напредовања мора се равнати и наука хришћанске религије. Она се вековима прошириваше, утврђиваше, образоваше, па ипак у суштини остаде неизмењена, слично удовима на телу „Св. Тимодее преданіе сохрани“ (I. Тим. 6, 20) говори св. ап. Павао.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА



WWW.UNILIB.RS

Тиме хоће да каже, да му ваља поверено сачувати у истом облику. Чисто злато си примио, злато ти ваља и вратити. Ја не ћу место злата жељезо или олово, ја не ћу само сјај од злата, већ чисто право злато. Учи као што си и до сада учио, ипак само тако „ut cum dicas nove, non dicas nova“.*

И заиста истине њене добијаху према духу времена и начину мишљења разне облике, оне се према приликама и потребама развијаху, али је овим алемима божанствене науке Христове сачуван у цркви исти сјај и стара лепота; она је ипак остала иста и непромењена.

Но све да је и тако, све да је и оправдана противничка тврдња, ипак не даје права на игноровање религије и цркве.

Значај и важност религије тако је замашна за човечанство, да јој оно до века мора високу пошту одавати. Историја нам је учитељица живота, па нека нас она поучи и овде. Прелистајмо је за час и на мах ће нам пасти у очи значај религије у културном животу човечанста. Религија је — била она лажна или истинита, била у облику Конфуцијева материјализма, Брамина и Будина пантеизма, Зороастрова дуализма, грчко-римскога антропоморфизма, или у облику Мухамедове религијске системе и најзад јудејскога Богом окривеног монотеизма — од увек давала одлучан правац и ток културном и политичком животу онога народа, у којем је никла. Додирнућемо навлаш грчко-римску религију и поклонике њене. Човечанство се и данас диви величанственим творевинама незнатнога народа грчког, у којима је дух његов изразио своју уметничку, моралну и интелектуалну снагу. Мајсторске грађевине генијалнога вајара Фидије, па Илијада и Одисеја „ови, по Шилеру, вечити споменици највећег песничкога духа свију векова и народа“ и друге изјаве великога духа грчког остају просвећеном свету само као предмети дављења и обожавања, само као непостижни идејали. И за све то дугују Грци захвалност својој шареној и ако неистинитој религији, јер религија та беше мајдан, из којег је велики геније грчкога народа црпао непрегледну грађу за потоњу славу. Религија та, која је мали грчки народ тако узвисила, уливала је моралне снаге и духа и у окорело срце римскога ратника, те му прибављала поуз-

дана оружја за политичко и културно освајање васељене.

Тако ове *људске религије*. А шта да рекнемо тек о божанственој истинитој религији Христовој и св. цркви Његовој. Колики је она преокрет учинила у друштву људском, које се одликоваше многим мрачним странама! Значај хришћанства за човечански живот у свима нијансама његовим и сувише је велик и познат, а да ми не осећамо ни снаге ни потребе понављати га. Хоће до душе противници, да поколебају и умање значај хришћанске установе, па у намери тој показују на средњи век, „век мрака заблуда“, и у којем је папство развијало своју тиранску моћ и угушивало сваки зрачак слободне мисли. Почевши од средњег века — приговарају неки — западна црква као да је узела себи за задатак, да кочи точак просвете и цивилизације. Са својим страшним оружјем: инквизицијом, тортуром, анатемама она је умела вековима дрмати и управљати крмом западњачкога света, питајући га бесмисленим мистеријама и лаковерјем. Но да ли је то тако? На први нам поглед изгледа да јесте. Али имајући за критеријон при оцењивању појединих епоха један велики принцип у историји: историјску нужност, ми долазимо до сасвим противнога резултата. „Све моћ цркве у средњем веку била је историјска потреба, јер је она једина могла да утече повољно на варварска племена германска, на питомљење њихово, да их што пре оспособи за културу као и да их одржи у великој културној заједници. Само после заблуда средње-вековних могла је доћи тежња за истином, после слепе вере — истина“.*

У осталом реч је о западној цркви и односи њени према последоваоцима њеним какви су — да су, али ми имамо на уму поглавито православну цркву српску и српска чеда њена. И с болом у души питамо се: еда ли је црква светосавска заслужила такво неповерење омладине своје; еда ли је велики просветитељ и светитељ Сава подиже и утврди, да је „чада“ његова поколебају, презру?

Православна црква у опће не беше од неповољна утецаја на источне народне. Узрок ће бити у томе, што она по Дреперу, није била никада противница науке, него је у доба разилажења свога од науке стрпељиво ишче-

* Vnic. Lerin. — Commonitorium cap. 22.

* Др. Драг. М. Павдовић — Историзам и рационализам.

кивала време, када ће наука опет доћи у склад с њоме. „И — није се никад преварила.“

Шта је пак та црква била специјално за српски народ речито говори сваки листак историје његове. У кобна она времена љутога ројства српског под Турцима, одакле је паћеницима блиснула прва зрака наде на ведрије дане? Где се разлегаху ситни звуци гусала јаворових потпаљујући песмом о прешлој слави жар љубави према дичним прецима а мржње и освете према крвницима и подгревајући слатку мисао о слободи знатној? Где се васпитаваше цвет омладине српске? Где се најбоље чуваше, неговаше књижевност црквена и народна? У манастирима српским, у црквама српским, који беху културни и просветни центри народни. А смирене слуге олтара Божјег наоружане частним крстом и узвишеном речи Божјом беху покретачи и будилници свести народне, беху они, који су једини сачували петвековног мученика од коначне пропасти.

Таква црква бејаше онда, такви свећеници бејашу у време оно! Па зар омладина, омладина зар да је игнорује?!

Али то беше у старо време У старо оно славно време поштиваше се црква и служитељи њени нада све.

А данас? Да ли је и данас она предмет одушевљења и обожавања? На жалост — не, бар у данашње омладине. Да се није можда огрешила о узвишена начела стародревне цркве апостолске и свети позив свој? Не, никако не, грех је и помислити, јер она је света и непогрешива.

Да ли садањи наши свећеници иду стопама старих наших идејалних отаца црквених, да ли су они као такови поштовани и виђени у пастви својој? Дичу се са свих страна противници, бацају тамне сенке на њих и рад њихов, говоре на сва уста, да код данашњих свећеника црква и народ осећа само терет на врату, те за доказ томе показују на „назаренство“, „унију“ и на друге жалосне појаве као плодове свећеничкога немара. Но ако је и тако (али црква се и данас дичи и поноси многим светлим примерима добрих пастира) да ли су те абнормалне прилике у цркви природна последица хришћанске установе? Смемо ли ради тога хладнети према вери и цркви?

У Кинеза има једна пословица, која гласи:

„Апсане су затворене и дању и ноћу и опет су увек пуне; цркве стоје једнако отворене и у њима нигди никога“. А ко је томе узрок? Нико други одговарају противници, до свећеници. Они су својим немаром и лошим примером изгубили сваки углед у народу, а тиме је и народ занемарио св. цркву своју.

Тако умујући они су најзад дошли до тога, да религију као корисну установу за човечанство треба задржати, а цркву са свима т. зв. „формалностима“ у њој и служитељима њеним уништити, свргнути. Ова мисао о могућности екзистенције религије у срцу човечјем без формалних израза њених као да се оснива на оној Кантовој: да би религија постала непотребном за човечанство, када би се оно попело на таки ступањ образованости, да би га сама *дужности и умушарња нека сила* гонила на извршивање моралних дела. Када ће и хоће ли у опће наступити то блажено по Канту доба, то је ствар далеке будућности. Ми пак смемо за сада тврдити, да човечанство без религије, као ни религија без цркве, служитеља њених и свих формалности у њој *не може бити*. Ја у томе обраћам поглавито пажњу на српски народ, у којем још није преотела маха западњачка цивилизација са својим добрим и рђавим плодовима. Шта би био српски народ без своје вере православне? Оно што биљка без животворне светлости. Недогледни значај вере и цркве за Србе и преку потребу њену пређе смо истакли, сада нам ваља рећи коју о формалним изразима њеним.

Наш је народ у главном доста религијозан. Та је клица *á priori* у њему, као и у сваком човеку. Но та би клица религиозности могла у току времена учманути и можда сасвим се збрисати. Да се то не догоди осетила се још у прва времена потреба цркве, са иконама, св. Тајнама, обредима, церемонијама. Изоставите сада иконе и друге „формалности“ из цркве као излишне и непотребне и црква ће до скоро постати непотребном, простом и неуком народу. Са престанком цркве престала би ваљала с временом и религиозност у народу. И шта сте онда урадили? Оно исто, што и да сте му спремили моралну и политичку пропаст.

Да је назадак и пропадање природна последица поменутих узрока видећемо одмах. Српски је народ интелектуално даровит народ,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB

што му не спори просвећени свет, а то сведоче његове величанствене умне творовине. Душа срп. народа окићена је дивним врлинама; у њему је необично развијено понаособ естетско чувство т. ј. љубав према свему што је лепо, добро, племенито и узвишено. О томе нам дају сведочанства његове петвековне борбе „за крст часни и слободу златну“, као и сама наклоност према спољној лепоти и пр. народни обичаји, ношња, на коју је сиромах често цео свој иметак залагао. Па то баш иде у помоћ нашој тврдњи. Срби су из љубави према узвишеном пригрлили узвишену науку Христову, а из љубави према лепом примили старе хришћанске лепе обичаје; зидање лепих храмова и украшаване њихово уметничким иконама. Течајем векова то се тако шљубило са душом народа тога, да чупањем једнога или другог уништавамо обоје, а уништавањем обојега, при тесној вези народности са вером, убијемо душу народну, рушимо у прах и пепео његову моралну, његову политичку екзистенцију.

Омладина дакле савремена мора рачунати са том чињеницом, па у интересу свога милога народа, коме је она дика и узданица, променути расположење према св. цркви и лепој вери прадедовској. Око цркве своје мора се омладина савити, као чеда око своје мајке, у њој тражити тиха пристаништа, њу пригрлити. Та црква је православна са материнском милоштом од увек прикупљала црквену и расплакану децу своју, храбрила их да не падну духом, тешила их надом на ведрије изгледе у будућност. Црква је та подигла малаксале мученике, сачувавши им нетакнуто и неоскрвљено име и све, што је Србину од бесцен — вредности.

У томе лежи срећа и спас народа нам поштеног. То је поље, на коме треба омладина да окуша своју снагу и способност у раду на напретку и срећи свога народа. А докле год се може с правом и болом у души вапити са песником:

„Омладино дико стара,
„Омладино јаде млад!
„Камо она стара жара?
„Камо онај рушиград?“*

знак је, да та омладина „сном мртвијем спава“, да се гаси онај стари жар патријотизма и скопчане с њим љубави, оне старе српске љубави према цркви и вери. Жалосна појава, али

* Л. Костић. — Песме II.

горка и чемерна истина. Данашњи омладинац носи се другим мислима, другим идејалима. Спавао би човечанство, а народ му на очиглед пада у провалију без наде на спас. Пред туђом би кућом да мете, а пред својом не види гомилићу ђубрета.

Ова појава има до душе и својих добрих страна, али у данашњим приликама нашим не заслужује похвалу. У осталом прошло је томе време. Свему има краја. Космополитизам повлачи се у XIX. веку, а уступа место националном духу. Оно, што је по доктринама XVIII. века било предмет обожавања и жуђена сврха: индивидуална слобода и личност, постаје данас гола плузија, а народна личност диже се у пуној светлости. Презрено у XVIII. веку хришћанство и замењено природном религијом данас се признаје опет као једина истинита религија, на којој се базира морал.

Дух времена сад је таки. Па зар да ми не пођемо за њим? Дух времена и садање јадне прилике наше, у којима са страхом гледамо престиж, надмоћ туђега елемента народносног и погибао неизбежнога претапања с њим, захтевају озбиљних радника на пољу *религиозном, просветном и економском*, који уједно морају бити у одушевљени будилници *националне свести*.

То је задатак и света дужност у првоме реду омладине наше. Да ли ће пак она моћи са успехом вршити тај племенити задатак и доћи до жуђене сврхе: економске и просветне снаге народне зависи од средстава, којима се послужи. Најбоље средство и једини поуздани ослонац омладини у раду треба и мора да буде *црква и вера православна*, која је од увек била, јесте и биће животном потребом народа српскога докле га траје.

Само ће тако омладина садања завредити лично и часно име ово, којим се с правом поносила некадања; само ће тако моћи с ведрим челом и пуним уверењем о савесном испуњењу своје мисије „изаћ’ пред Милоша и пред друге српске соколове, који живе докле сунце грије.“

У Недељу 7. по св. Пасци 1898.

Двобој пред хришћанским моралом.

Написао др. L. Karsch. превео Ст. С. Илић.

А.) Порекло двобоја.

Веома многи чланови данашњега друштва живе у том чврстом уверењу, да је

степен просвете и цивилизације на коме данас стојимо, продукат новијега доба и да прошла столећа а особито толико омражени средњи век, апсолутно никаква удела немају у високом степену данашње цивилизације. Синови „духа времена“ озбиљно тврде, да наше столеће стоји у дијаметралној противности у сваком погледу, према мрачњачком и варварском средњем веку. —

Поред свега горе реченога врло је карактеристична та појава, што се баш они исти, који се највише блатом бацају на средњи век, најчвршће придржавају једне средњевековне предрасуде и варварска обичаја.

Та глупа предрасуда и тај варварски обичај јесте *двобој*, коме данашњим даном веома много честитих и ваљаних живота на жртву падају.

Из ових неколико речи, које у место преговора пустисмо, увидети могу пошто вани читаоци, да ћемо чланак овај двобоју посветити. Потрудићемо се да овај велеважни дредмет са гледишта хришћанског морала и са гледишта незанесена и здрава разума расветлимо и прикажемо. Држимо да нећемо погрешити ако ову расправу започнемо *с пореклом и историчким развојем двобоја*.

Напосредно порекло двобоја јесте у средњем веку, јер се он у овом веку први пут појавио код варварских народа. Поред свега тога *право* му је порекло много старије.

По својој суштини двобој је право и врло велико зло. Сваком злу пак извор је прво зло: први, прародитељски грех. Порекло двобоја исто као и порекло рата дакле можемо и морамо тражити једино у морално изопаченој природи човечјој. Ово нам потврђују и речи св. апостола Јакова, који говори: *Ошкуда рашови и расипе међу вама? Не отуда ли, од сласти ваших, које се боре у вашим удима?* (4. 1.)

Када мађу људима не би владале предрасуде и разне друге неподопштине као што су: пакост, освета, славољубље, гордост, свадљивост и т. д. ратовања би за цело нестало не само међу народима, већ би престале и борбе међу појединцима, у које се и двобој увршћује; но будући да

је човек само човек, дакле вазда још не савршен с тога још увек има и у будуће биће увек таквих људи, који ће непрестано раскидати благе везе мира и заповедати међусобне кавге, из чега следи, да ће и двобоја увек бити, ако и не у данашњем, а оно ма у којем другом облику. Нећемо овде говорити о томе, којим би начином *сиречили* размирице које се међу двојцом или више њих појављују; ово је — као што рекосмо и као што ћемо касније поновити — с погледом на фактично стање човечје посве немогуће учинити; жеља нам је, да докажемо како је глуп и незгодан начин, да се размирице међу двојцом или више њих двобојем расправљају, и да би у том погледу ваљало употребљавати друга средства, која би много више одговарала достојанству човекову и која би била много разумнија од двобоја.

Да пређемо сада на порекло средњевековног двобоја.

Сви они који тврде да је порекло двобоја у средњем веку, нису довољно обзриви при избору и употреби овога израза. Овакова тврдња може се на више начина разумевати. Праву истину ћемо тек тада изрећи, када будемо тврдили, да су средњевековни двобоји пореклом од оних сујеверних и варварским народâ, који су почињући са петим столећем по Христу, поплавили европско друштво, које је било баш у стадијуму преображаја на хришћанском темељу. Мислимо овде поглавито Бургунде и Лонгобарде, који су погрешно веровали, да је физична, то јест телесна снага најцелисходније средство правосуђа; да се врлина части и поштења састоји у телесној храбрости и да се у исходу двобоја воља Божја и суд Божји пројављује.

Не можемо се дакле ни најмање чудити, што је за владања овакових предрасуда, бургунски кнез *Гунебалд* (око 530. год) законом приморавао завађене странке, да зађавице своје двобојем решавају. Не чудимо се ни мало, што се с траговима ове предрасуде сретамо и у животу Лонгобарда, као што нас не може изненадити ни та околност, да се средњевековно друштво, — које је већином из поменутих два народа развило — столећима придржавало

двобоја, па и онда када је морало увидети и признати нецелисходност и лудост његову.

Што год се више приближавамо добу, у којем се здрав разум сједињује с племенитом простотом права, у толико више нестају испред нас и трагови данашњег двобоја. Разумемо овде стари век. Двобоји Хораца и Курпија, двобоји појединих краљева и војвода, као и двобоји Омирових јунака и у опште двобоји старог грчког доба, били су сасвим другог карактера. Сви ти двобоји били су јуначка дела славних бораца која немају никаква сродства с двобојима у данашњем смислу.

Стари образовани Грци и Римљани увиђали су такођер, да је двобој неразумно дело, те с тога он и није био код њих уобичајен, шта више они су га презирали и сматрали за највећу препреку васпитаности и пристојности. Римски племићи су само у ратовима употребљавали своје оружје, ван њега, оно је било истуђено аренским гладијаторима и најмљеним робовима. Храбри Темистокле није сматрао себе за обешчашћена, када су га ударили, шта више рекао је: „Удри, али и саслушај!“ Када би Платон устао, уверен сам, да не би могао схватити смисао и цел данашњег двобоја, шта више он би прогласио наш век за мрачњачки и варварски само због тога, што у њему владају тако чудни и на страни појмови о части, храбрости и обрани.

Све оно што је стари незнабожачки свет, помоћу здрава разума за добро и умесно држао, и хришћанство је за таково признало и потврдило. Кад дакле незнабожачки Платон осуђује двобој, онда је и најпростији хришћанин дужан знати и признати, да је двобој глупост, јер је заиста све оно што се противи закону Христову.

На велику жалост и срамоту нашу, ово убеђење човека хришћанина, поколебали су варварским и предрасудама одани народи средњег века. Двобој је уобичајен.

Не чудимо се томе, што се овај обичај под утицајем погрешних назора владаоцевих дуже одржао; али се тим много више чудити и дивити морамо, што људи у току од дванаест столећа не постадоше

мудрији у цивилизованом европском друштву; јер ево и данас и ако нема старог двобоја ипак он постоји у новом облику. У место у шлем и оклоп одевених витеза, видимо у фрак и лак обучене модерне кавалере, где — истина без топуза и копаља — у присуству сведока, и уз одржање извесних прописа смртоносним оружја један другог убијају с цељу, да увређеној части оружјем (!) задовољштину извојују!

Слободни смо запитати: Чиме се дакле разликује данашњи двобој од борбе с биковима, средњовековних ритера? По суштини својој баш ни чим. Обојима је порекло у предрасудама и у варварству, о чему ћемо се и уверити. Ствар је и суштини једна те иста, само у другом облику.

У чему се дакле разликују модерни јунаци од средњовековних витеза? Највише у томе, што су потоњи долазили на бојиште у пратњи својих слугу, обучени у оклоп с шлемом на глави, јашећи на коњу и с развијеним заставама, — да врло често пролију невину крв; први пак седећи у најмљеним кочијама, обучени у салонско одело, праћени од сведока полазе у какву шуму, да проливањем људске крви загасе жеђ своју за осветом, и тиме да сперу прљу, нанесену Каинској им части.

Посматрамо ли дакле двобој сам по себи или по историчком му развоју, на крај крајева долазимо до закључка, да му је прави извор грех, понаособ пак, неке извесне предрасуде и страсти људске. И заиста, ако икада, а оно баш у моменту када се за двобој одкучимо, и сами осећамо и признајемо, да не чинимо оно што нам разум налаже, већ оно на чега нас гони неразумно повођење за предрасудама и на чега нас наводе бујне страсти наше.

У томе часу признати морамо истинитост речи св. апостола Јакова, да распре које се међу људима појављују, долазе од жеља, које се противе разуму.

Ако је дакле и двобој пореклом из тих разуму противних жеља, онда он као такав никако не може бити врлина, часно и поштено дело, јер долази из много нечистијег извора, а да би чисту одору врлине, на себи понети могао. Овај закључак нека

WWW.SRPSKI.SION.BR.22. УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

нам послужи за прелаз у други одељак, у коме ћемо изнети неморални карактер двобоја.

Б.) Двобој је неморално дело.

У данашњем свом облику, двобој је једно наслеђство сујеверног и варварског доба.

Данашњим даном — хвала Богу — нема више витеза — зликоваца ни подземних тамница у дубинама градских кула; данас не постоје мученичке клупе и не употребљава се кушање с усијаним гвожђем и другим нечовечним средствима, али двобој и данас постоји поред најенергичнијег настојавања хришћанске цркве и хришћанских владалаца, да га униште и и искорене.

Узрок ове жалосне појаве лежи у томе, што предрасуде, у којима се налазе поводи двобоја и данас владају над умовима људским и у томе што се прави двобојских јунака ни данас нису припитомили, него су још у толикој мери подивљали, да двобој, то срамно дело од кога би се и незнабожачки патриције пре две тисуће година с гнушањем окренуо, за врлину сматрају и с поносом га обављају.

Одлучно проглашујемо, да је двобој неморално и срамно дело и уверени смо, да ће свако ко иоле има појма о Богу, о савести и моралном закону; ко има срца и у њему љубави, уз нас пристати. По трудићемо се да ову нашу тврдњу и до кажемо.

Двобој је неморално дело, јер се прошиви, Божанским и човечанским законима.

(Наставиће се.)

О назаренима и њиховом учењу.

Пише Југ Станикић парох.

(Наставак.)

На 2.) Други протестантски приговор је природна последица, односно нужна и неопходна дошуна првога.

Дошав до тога уверења, започевши ширити ту науку, да свештеничка власт припада „целокупном верујућем друштву“ и да то друштво — „реда и пристојности ради“ — „не врши те власти своје, него је предаје и поверава извесним за то изабраним и на то постављеним

лицама“, Лутер је морао за ту науку своју наћи извесна основа. Па како основа такој науци у св. писму наћи могао није, Лутер се обратило историји и у њој тај основ потражио, па — и нашао; те вели: „Ко се обрати историји тај ће наћи, да је управна власт у цркви првобитно, усљед изванредних околности заиста била усредсређена у апостолима, али је за тим после смрти њихове нестало; или да су до половине III. века сви верни имали право управе, а тако звани пастири нису имали ни посебног степена, ни посебног карактера, ни авторитета; истом од тога доба присвојили су себи то право хришћански учитељи, вођени чувством честољубља и страшћу за господством.“

Да ли су после смрти апостола сви верни имали само један део, једну грану власти свештеничке, „управну власт;“ или су у рукама њиховим, биле и друге две гране, учитељска и свештенодејствена власт — тога из протестантског приговора тачно знати у стању нисмо. Али да не стоји оно, што протестанти у свом другом приговору наводе, потврдиће нам и засведочити то не само историја, већ и св. писмо.

Кад оно Христових „једанаест ученика отидоше у Галилеју у гору, куда им је казао Исус,“ тада „приступивши Исус рече им говорећи: даде ми се свака власт на небу и на земљи. Идите дакле и научите све народе крстећи их ва име оца и сина и светог Духа, учећи их да све држе, што сам вам заповедао; и ево ја сам с вама у све дане до свршетка века? (Мат. 28, 16.—20.)

Пада у очи то да Христос не вели: „даде ми се власт,“ на ни: „даде ми се сва власт“, него: „даде ми се свака власт на небу и на земљи.“ Јасно је дакле, да власт, коју је Христос добио, и коју је апостолима предао није једнострука, него вишеструка. Колико струка је та власт казују даље речи: „идите и научите све народе крстећи их... и учећи их, да све држе, што сам заповедао“; власт је та дакле трострука: учитељска, свештенодејствена и пастирска (управа).

Но особиту пажњу привлачи и најважније је овде то, да Христос вели својим ученицима; „и ево ја сам с вама у све дане до свршетка века“. С киме ће то бити Христос „у све дане до свршетка века“? С апостолима? Но

онда би апостоли живити морали „до свршетка века“, а то бити могло није, па није ни било; а није баш ни нужде, било да апостоли живе „до свршетка века“. — Но можда Христос мисли овде на оне „народе“, које ће његови ученици науком својом Христу обратити? Но зашто онда Христос не рече: „идите и научите све народе, крстећи их... учећи их, да све држе, што сам вам заповедао и казујући им, да ћу ја с њима бити у све дане до свршетка века“?

Могло би се приметити и рећи: Христос је говорећи ученицима својима: „и ево ја сам с вама у све дане до свршетка века“ говорио управо свој цркви својој, пошто он по васкрсењу и не имађаше других присталица.

Баш да је и тако, и опет Христос — хотећи напоменути, да ће бити са црквом својом „у све дане до свршетка века“ — не би рекао и рећи могао апостолима: „и ево ја сам с вама,“ него би морао додати и рећи: и ево ја сам с вама, а бићу и с њима (са „свима народима“) у све дане до свршетка века.“ — Но не стоји то, да Христос по васкрсењу своје није имао других присталица осим „једанаест апостола.“ Међу присталице Христове треба убројати још Његову матер. Дјеву Марију, па и друге „жене које бијаху дошле са Исусом из Галилеје“ (Лука 23., 55.), па онда „седамдесеторицу“ апостола (10., 1.); а да их беше још и више ево доказа: Пре него што ће отпочети апостолску службу своју, ученици Христови хтедохе попунити број „дванаесторице“ апостола, те изабрати другога на место Јудино; с тога „устане Петар између ученика“, те предложи избор дванаестог апостола; а беше народа заједно око сто и двадесет имена“ (Дела 1., 15.) у изборноме смупу. Број присталица Христових по васкрсењу био је бар 120, ако узмемо, да о избору дванаестог апостола беху „заједно“, на окупу све присталице. Па кад је тако: то ако је Христос речима својима: „и ево ја сам свама у све дане до свршетка века“ хтео управо рећи: да ће Он бити са сваким чланом цркве своје, и то како будуће тако још више оновремене — за што онда не дозвола к себи „у Галилеју у гору“ свих 120 присталица својих, или за што им се није јавио приликом, кад они беху заједно, те да је онда рекао прво апостолима: „идите и научите све народе крстећи их... учећи их да све

држе, што сам вам заповедао“, а за тим говорећи свима, и апостолима и осталим присталицама, напоменуо им; „и ево ја сам с вама у све дане до свршетка века“? Јест за што Христос није тога чинио, тако говорио? за што је Христос из целог броја присталица својих оделио и к себи „у Галилеју у гору“ позвао само „једанаест ученика,“ те њих уверио, да му је „дата свака власт на небу и на земљи“; њима дао власт „учити и крстити све народе“; преко њих дао заповед „свима народима, да држе све што је Он њима заповедао“; те само њима рекао: „и ево ја сам с вама у све дане до свршетка века“? За што Христос дели апостоле не само од „свију народа“, него и од евију ондашњих присталица својих; те апостолима даје власт над „свима народима“, па и над осталим присталицама, а уз власт обећање, да ће бити с њима „у све дане до свршетка века“; а „свима народима“, као и осталим присталицама даје заповед, да „држе све, што је Он апостолима заповедао“, односно да примају и слушају све, што им апостоли рекну и наложе? Није ли то и одвише јасна, а оштра разлика међу члановима тако познатог броја присталица Христових, тако малобројне цркве Христове? Па кад је међу члановима тако јасна, а оштра разлика: зар да те разлике нестане онда, кад се број присталица Христових врло умножи, кад се црква Христова на све стране рашири? Из ког узрока и разлога?

У осталом то, што је Христос рекао само „једанаесторици“ апостола, да ће бити с њима „у све дане до свршетка века“, још не значи, и значити никако и не може, да Христос не ће бити и са свом црквом својом али преко и у лицу својих апостола, Чега је ради и нужно било, да Христос буде са апостолима својима „у све дане до свршетка века“? Само за то, што апостоли беху учитељи, вође и чувари цркве Христове, те да као такви не би у науци и учењу погрешили и пут „живота вечнога“ изгубили. Па ко учи учитеља, учи и сву цркву; ко води вођу, води и сву војску; ко пази пастира, пази и све стадо. — А ако је Христос речима својима: „и ево ја сам с вама у све дане до свршетка века“ хтео управо рећи, да ће бити са свом црквом својом односно са сваким чланом њеним; те у истини и био уз и са сваким чланом цркве своје,

тако да сваки члан тај није могао погрешити и заблудити: на што онда учитељи, на што вође и чувари у цркви тој? Има ли онда смисла наредба Христова апостолима дата: идите и научите све народе... учећи их да све држе, што сам вам заповедао? Могу ли сви чланови цркве Христове бити и учитељи и ученици, и вође и вођени и чувари и чувани?

Тако је са влашћу учитељском и пастирском, а тако бити мора, па тако и јесте и са трећом граном власти апостолске, односно свештеничке, са влашћу свештенодејственом. Да је Христос мислио дати ову власт свима члановима цркве своје, свима вернима, Он тада не би рекао и рећи могао апостолима: „идите и научите све народе крстећи их,“ неко би рекао и рећи морао: „идите и научите све народе да крсте“, или: „идите и научите све народе крстећи их и упутивши их, да крсте ва име оца и сина и светога Духа.“ Но и овде се намеће питање: ако ће сви крстити, то кога ће крстити? Сами себе, или један другог?!

Јасно је дакле да је сам Христос хтео, да у Његовој цркви буду: учитељи и ученици, вође и вођени, пастири и стадо, вршиоци св. тајана и они, над којим се исте врше; и да је сам Христос за учитеље, вође, пастире и свештенослужитеље поставио своје апостоле, те њима — као такoвима, а на корист цркве и спас свиколиких чланова њених — обећао и рекао: „и ево ја сам свама у све дане до свршетка века.“

Христос је „истина“ (Јов. 14., 6.), те је и свака реч његова „истина“; према томе и реч Његова да ће бити са апостолима својима „у све дане до свршетка века“ мора бити „истина“. — Но Христос није био, ни бити могао са апостолима својима „у све дане до свршетка века“ за то, што апостоли „до свршетка века“ ни живити могли нису. Излазило би дакле, да та реч Христова и није — „истина“. Но како та реч Христова „истина“ бити мора, и „истина“ јесте: то је „истина“, да је Христос са апостолима својима бити могао „у све дане до свршетка века“ само у лицу њихових наследника, прејемника, заменика. Та и са апостолима је својима Христос био само за то, што они беху учитељи, вође и пастири цркве и стада Његова. Па кад Христос има бити „у све дане до свршетка века“ са учитељима, вођама и пастирима цркве своје: онда

је са свим све једно, да ли су ти учитељи, вође и пастири сами апостоли, или су то њихови наследници, прејемници, заменици. — У цркви, дакле, Христовој имали су бити и постојати учитељи, вође и пастири „у све дане до свршетка века“; па како је Христос обећао, да ће бити са тим учитељима, вођама и пастирима, у све дане до свршетка века: то је јасно и несумњиво, да она служба и власт, коју је Христос учитељима, вођама и пастирима цркве своје поверио и предао никад „свима вернима“ никад „целокупном верујућем друштву“ поверена и предана бити могла није.

Протестанти веле и тврде, да су апостоли доиста били учитељи, вође и пастири цркве Христове, али „услед изванредних околности.“ — Које и какве су то „изванредних околности“, које су одлучно налагале, да „управна власт првобитно буде усредсређена у апостолима“; и опет које и какве су то — зар повољне — околности, које су не само допуштале, него баш и неминовно захтевале, да се „управна власт у цркви после смрти апостола на вршење свима вернима“ преда? Који и какав је то узрок и разлог био, који је налагао, да у малобројној цркви Христовој Богом постављени учитељи, вође и чувари бити морају; а који и какав је то узрок и разлог бити могао, који је захтевао, да тога у многобројној цркви Христовој бити не може и не сме? А ако су биш и били нужни какви учитељи, вође и пастири, то их није смео, или бар није морао постављати Бог, него су их могли, па и морали постављати „сви верни, целокупно верујуће друштво“. — Прво би требало, да протестанти те „изванредне“, као и оне повољне „околности“ тачно поброје и свестрано осветле, па онда би се могло приступити разбору и разматрању тих „изванредних“, као и повољних „околности“, и тек на послетку би се могао човек тим „околностима“ или поклонити, или их — уклонити. — (Наставиће се.)

Ко је надлежан, да одреди и проведе, да житељи назаренске секте даду своју децу крстити?

У трећој овогодишњој свесци правничког листа „Мјесећник“ читамо ово:

Управне власти су надлежне, да одреде и проведу, да житељи назаренске секте даду своју дјецу крстити?

На темељу пријаве опћинског поглаварства у А., да житељи С. Г. и др. као припадници

назаренске секте не даду своју дјецу крстити, издао је кр. кот. суд у Ш. након саслушања тих житеља одлуку од 3. студена 1896. бр. 9407., којом се ти житељи позивљу, да даду своју дјецу крстити под претњом глобе од 5 фор. — Пошто они то учинили нису, то је речени суд одлуком од 11. ожујка 1897. бр. 12.384. упитну глобу пропалом прогласио, те их опетовано под претњом нове глобе од 20 фор. позвао, да првом налогу удовоље. — Ну и то није користило, за то је речени суд одлуком од 17. свибња 1897. прогласио глобу од 20 фор. пропалом и запретио се новом глобом од 50 фор., уједно замолио обћинско поглаварство у А., да од сваког од речених житељах утјера оврниним путем пропалими проглашене глобе. — Против тој одлуци уложили су С. Г. и др. уток.

Кр. бански стол с раслога, што је недвојбено, да у овом поступку није поступајући суд надлежан, већ управна област, према установи §. 144. о. г. з., што се из §. 4. наредбе кр. зем. владе, одјела за богоштовје и наставу и одјела за унутарње послове од 12. студена 1895. бр. 12.200. разабире тим више, јер се не види, да је иста област приметнула кораке потребите, да се са стране утјецатеља овој обигаторној установи удовољи и да би услед тога ради безуспјешности њезиних одредаба и присилних средстава настала потреба уредовати по §-у 178. о. г. з.

с разлога, што је према тому уредујући суд ненадлежно поступао, јер је имао пренустити уредовање у том предмету кот. области;

обнашао је рјешитбом од 22. рујна 1897. бр. 21.698. наведене првомолбене одлуке укинута, те суду наложити, да све еписе, односеће се на тај предмет, достави кр. кот. области у Ш. на надлежно уредовање тиме, да ова у властитом дјелокругу проведе, да утјецатељи својој обвези задовоље.

Против тој рјешидби уложило је србско православно парохијално звање у А. уток.

Кр. стол седморице врховном рјешидбом од 30. просинца 1897. бр. 4806. одпутио тај уток — а уједно потврдио нападнуту рјешидбу кр. банског стола, јер је иста оправдана с разлога у њој наведених.

Сравнивши ово са наредбом вис. владе од 12. студена 1895. бр. 12.200 — §. 4. није нам се свидело ни решење банског ни стола седморице. У погледу „надлежности“ наредба је та јасна. Надлежни су *судови* а не управне

области. Но опет — помислимо — §§ су ђаволи, њих не може обичан човек разумети ни тумачити. И упитасмо се код неких управних кругова, да нам кажу какви су то „потребити кораци које има управна област приметити“, а које спомиње гореизложено решење кр. банског стола? Не знадоше нам рећи „ништа позитивнога“; него нам једни рекоше, да би требало о томе тек високу владу питати, и да би потребна у погледу том била једна њезина одредба.

Ми ову појаву региструјемо не би ли тиме код вис. владе покренули кога, да нам у нашој, а рекли би и у многих њи, неизвесности, пружи обавештаја, упутства и разјашњења.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Духови.) Први дан Духова била је свечана служба у карловачкој саборној цркви, служио је св. литургију Његова Светост преузвишени господин патријарх *Георгије* уз асистенцију девет свештеника. Други дан духова служила се служба и у дворској капели; у саборној цркви на литургији било је врло много побожнога народа већим делом са стране који је дошао да походи Стражилово. Гимназијски кор појао је као обично врло лепо, а као новост појао је херувимску песму, првос и причасно.

(Архијерејска литургија.) Његово Високопреосвештенство господин Епископ Будимски Лукијан Богдановић служио је архијерејску литургију први дан Духова у Сент-Андрији; а други дан у Будиму јер тога дана слави црква Будимска храмовну славу своју. Уз г. Епископа служише парох и прота пештански Сима Костић, протосинђел Георгије Марјановић, адм протопрезвитарета Корнелије Чупић, катихета Рајић, О. Сергије Попић управ. ман. Раванице као гост г. епископа, и дворски јерођакон Доситеј Поповић. За певницом је био и руски прота Кардасевић, а народа из Будима и околних места беше пуна црква. На кору је појало Будимско певачко друштво. Импрозантан је био обход око цркве а иноверци и православни наунише порту. Грађани Будимски носеше небо под којим је у архијерејском орнату са крстом и штаком ишао г. епископ Лукијан. После свршене свете литургије пресекао је славски колач пред црквеним вратима преч. госп. Сима Костић са председ-

ником црквене општине Петровићем, а затим се председник лепим говором захвалио госп. епископу на труду, којег је положио да својим доласком и својом службом увелича храмовну славу прве црквене општине Будимске. Епископ је благословивши још једном народ архијерејским благословом, изјавио да се радује што је могао на данашњи дан одговорити и жељи својој и жељи црквене општине, и пожелив општини сретну славу удали се у свој двор где је дао обед за више гостију и свештенство. Госп. епископ се код цркве са више њих разговарао, а нарочито је сваком срце заиграло видевши г. епископа где са селацима који из околних места на славу дођоше разговара, свакоме се из груди отело: Живио га Бог! Г.

(Избор свештеника у Н. Саду). Скупштина српске црквене општине у Новом Саду 22. маја о. г. изабрала је досадањег ђакона саборне цркве В. Миросављевића са 61 против 30 гласова за пароха св. успенске цркве. За пароха „ајмашке“ цркве пријавио се један кандидат Божидар Поповић садашњи свештеник св. Николајевске цркве. Пошто се скупштина на питање конзисторијалног изасланика изразила са 59 гласова за споменутог кандидата а са 35 против, то ће решити конзисторија.

(Назарени се враћају у св. православље). У Панчеву се неки заблудели синови св. православља враћају у своју цркву. Камо среће да за њима пођу на прави пут и други који су заблудели!

(Испит зрелости на срп. вел. гимназији Карловачкој) 30. о. м. отпочео је испит зрелости на нашој гимназији. Владино повереник је велележни г. др. Фр. Мајкнер. Пријављених и припуштених кандидата има 26 сви Срби православне вере. Од ових је 25 редовних а један екстерниста. Редовни кандидати полагали су 24. о. м. испит из историје хришћанске цркве.

(Православље у Русији). Није се чудити што православље у Русији, снажно напредује. Тамо се на утврђену његову поред свештенства, свесног свог позива, много брине и световњаштво. Није сад ретко наћи световњака, који најмарљивије раде заједно са свештенством на повраћању разних секташа и расколника вери православној, на ширењу морала у народу и т. д., и то с видним успехом. А код нас? Код нас световљаци пишу по новинама и грде све и свакога.

(Питање о сједињењу цркава) непрестано живо занима све мислиоце и на истоку и на западу Оберпрокурор руског св. Синода, К. П. Побједоносцев,

овако пише о томе питању старокатоличком професору Мишо-у: „Ви велите, као да вам се чини, е ја не верујем у могућност сједињења цркава. Те су вам речи сасвим неправедне. Далеко од тога, да не верујем у такову могућност, ја је видим из далека као обећану земљу. Али уз то ја разумем и све тешкоће, које леже на путу тој сврси. У Риму постоје готови рецепти за унију сваке врсте, које подиже, јер у Риму јерархија чини цркву, чувајући веру по својој вољи и штитећи свој авторитет, коме се народ слепо покорав. А у нас је црква заједница свих верних. Неопходно је с тога, да би сви они схватили и пригрлили сједињење у његовим начелима. У том и лежи тешкоћа, коју треба савладати; без тога би сједињење било тек нестални компромис. А за то, да би се савладала та тешкоћа и да би се установило искрено право сједињење треба времена и по свој прилици не мало времена.“

(Православље у Северној Америци) већ је прилично ухватило корена, на чему се има понајвише захвалити преосвећеном Николају, епископу алеутском и аљасинском. Исти добри пастир свога стада ради сада на томе, да у Висконсину подигне величанствен православан храм у стилу руско-византијском, како би православље и величанственошћу својих храмова светлило међу другим вероисповестима.

(Школске реформе у Угарској.) Министар др. Јулије Влашић покушава да реформише наставни план за средње школе. 13. о. м. сазвао је анкету у ту сврху и отпочело се на томе радити. План је да се још много већа важност даде изучавању историје мађарскога народа у средњим школама тако, да се тај предмет предаје од првога до последњег разреда, а религија као сувишна да се збрише из наставнога плана. „Pester Lloyd“ умје о овоме пројекту и дакако одобрава га, јер историја мађарскога народа садржи у себи толико етичкога елемента да ће она накнадити оно, што хоће религија да постигне т. ј. морал а који не постиже! Где је слобода вероисповести, безверје, грађански брак и друго, тамо је ако не друго оно конзекветно уважање оваковога наставнога плана!

(„Katolički List“) доноси у 22. броју подужу белешку: „Светковина славенских апостола Ђирила и Метода“ на позивајући се на посланицу владике Штросмајера, којом наређује да се светковина слав. апостола Ђирила и Методија, има што свечаније прославити, позива народ Хрватски да се томе делом одазове. Споменувши заслуге св. апостола истиче да та светковина треба да буде црквена и просветно-народна.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА



Па онда вели ово :

„Ако пак добро shvatimo veliko znamenovanje, što ga sakriva za nas svetkovina sv. apostola, a onda veliku razliku između načina, na koji bi smo trebali tu svetkovinu slaviti, i načina na koji ju zaista slavimo, zar ne imamo možda razloga sami sebi spočitnuti, kad promislimo, kako se malo ili ništa ne okorišćujemo darom što nam ga oni tolikim trudom i tolikim mukama i žrtvama pribaviše i ostaviše? Taj prikor tim je oštrij pošto nas je i sam sv. Otac Papa Leon XIII. sa svojom enciklikom „Grande munus“ pozvao i ovlastio, da se tim darom poslužimo, i potaknuo nas i obodrio! A mi? Jadjekujemo nad našom neslogom, te pripovijedamo o uniji, o jedinstvu erkava, a kad tamo, mimoilazimo sv. apostole, glavni temelj unije. Baš sv. apostoli Ćiril i Metod, su kao glavni temelj jedinstva. Jednu te istu vjeru vam donesoše, jednoga te istoga vrhovnoga vidljivoga glavaru na zemlji sv. Oca papu, rimskog biskupa, kao zakonitog nasljednika sv. Petra i namjenika Isusovog priznavahu.“.....

Па онда завршује :

„Ми католици одани Петровој св. Stolici, који у Rimu vidimo središte našega jedinstva i sv. Ocu klanjamo, kao zakonitom nasljedniku sv. Petra, kao vrhovnom glavaru erkve, što radimo da privučemo k tomu stožeru i tomu središtu otudjenu braću? U Sofiji ljetos su proslavili blagdan sv. Ćirila i Metoda najvećim slavljem, u kojem su se spojili svi staleži pučanstva, službeni i ne službeni krugovi, u jednu riječ, čitav narod. Čemu puštamo da na drugi prednjače?“

На оваке дрскости језуитског морала не зна човек шта да одговори. Морамо се прво запитати да ли ти римо-католици који овако пишу, говоре и мисле, држе да је лаж морална а истина неморална; да ли они више верују у њиховог „св. оца папу“ или у Бога истинога и у ошће верују ли у Бога? Јер паметан човек мора овака питања стављати себи кад прочита горње редове „К. Lista“. Они који су створили оцеплење од праве једне, свете, католичке (саборне) и апостолске цркве својом охолошћу и неистинама, они који се усудише стварати догмате, они у чијој историји кишти гад и неваљалство: латинско царство у Цариграду, Авињонско ропство, реформација, инквизиције, Језуитизам „св. оци“: Стефан VIII., Сергије III., Јован X, па син овога Јован XI, па Јован XII. папа од осамнаест година и т. д. и т. д.; ти који треба Богу да се моле за опроштај грехова и покајнички као заблуделе овце да се врате у крило св. православља, ти који св. православну цркву треба с плачем да моле за опрштење што су је тако дуго и горко кињили, гонили како ни римски владари у првим вековима хришћане нису гонили, ти исти који су кињили, на одговорност позивали и осуђивали св. словенске апостоле Ђирила и Методија баш због њихова православља због њихове борбе против римо католицизма па још они који су у први мах примили од св. Словенских апостола кад они путоваху у Рим на суд, право-

славно Хришћанство — да ти се Бога не боје и људи не стиде него се гордо размећу и смеју да тврде да су свети апостоли признавали:

„једног те истoga врhovnoga vidljivoga glavaru на земљи св. Ocu papu, rimskoga biskupa, као законитог насljedника sv. Petra i namjesnika Isusovog“!!!

Та у овим речима, сваки онај који је сачувао апостолску веру, који је сачувао онако учење како су нас Словене православне учили света браћа Ђирило и Методије — види грех, види богохулство. И онда, крај свега још ми треба да пређемо у унију ми смо отуђена браћа!!!. Милостиви Боже буди милостив овој заблуделој браћи, умудри их, просвети их истином, откри им евангелије правде, сједини их са светом саборном апостолском православном црквом. Свети апостоли Ђирило и Методије опростите за грехе заблуделој браћи просветите их духом истине. с којим просвећавасте свет док кроз њега проносите светлост науке Христове; опростите заблуделој браћи јер не знају шта чине. И.

(„Кирило-методијевац не може после смрти да нађе ни гроба на Кирило-методијевој Морави.“) Под овим натписом доноси чешке новине белешку пуно оправданог узбуђења и осуда, која карактерише хришћанску свест и толеранцију римо-католичког свештештва. У Оломуцу је недавно умрло дете од седамнаест месеци познатог публицисте словенског дра Карла Живни-а. Дете је крштено у православној вери а кумовао је екселенција Владимир Карловић Саблер други врховни прокурор св. синода руског. По смрти детовој мати оде до свештеника римо-католичког и замоли да дозволи да се дете сахрани у римо-католичком гробљу пошто у месту нема гробља за православне. Свештеник одговори да он од своје стране дозвољава али само у оном делу гробља где се сарањују некрштени, самоубице и мртваца те врсте, осим тога нанесе увреда православним Хришћанима и евангелицима. Јадна мати од бола да свисне, прибере се и телеграфски се обрати на арцибискупа по имену Коhn-а и плати одговор, но одговора не доби. Не остаде друго већ се обрати на политичку власт и ова је посредовала, али без успеха. Већ је српски православни свештеник из Беча опојавао дете кад ал стиже црно на бело од арцибискупске конзисторије, да се невинице може саранити уз самоубице и т. д.! Родитељи детињи уједени за срце поред туге и душевнога бола добију дозволу од евангеличкога свештеника и саране дете на евангеличком гробљу. Евангелички свештеник се одазвао тужним родитељима најлепшом предисретљивошћу и љубазношћу.

WWW.UNILIBRS
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А



У Н И В Е Р З И Т Е Т С К А Б И Б Л И О Т Е К А

У ово догађе један четки лист (дакле не прасосавни) намећу остатака ово: „Штадете мисионаре међу дивјаке да их науче науци Спаситељевој а сами на љому чините што ни највећи дивјаци не чине. И ти се здуји не боје гнева ни Бота Опа ни Сина Њеова Спаситеља јер ено их сдура ће већ проповедати о збуаи хришћанској, о збуаи према ближем. Не боје се они Бота јер Бот и наш пре-брати Спаситељ су послетији у њиховој адеци. Јели тако господо? Али се чувајте да четки народ не окрене главу од вас, јер он то уме, то показује хуштеко збоа... Шта ће на ово рећи руски на-род да је очувано учење Трико-Методијево, шта ће рећи на ово руски св. Синој на којета се сети еваки час св. отац Лав XIII. са епископском за ејдичење!“

КНИЖЕВНИ ОТАСИ.
СРПСКИ ПЧЕЛАР

КНИЖТРОВАН ОРТАН ЗА СРПСКЕ ПЧЕЛАРЕ
бр. 9.

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:
НЕГОВА СВЕТОСТ ПАТРИАРАХ СРПСКИ
ГЕОРГИЈЕ ВРАНКОВИЋ
Главни уредник: Јован Живановић
Одговорни уредник: Иван Машиневић
Саржесу: Утисци са печатњака (Песма) — Вештачки магичаџи. — Шта уче младопчелари. — Жаба у копнџи. — Јописи. — Занесник. — Па-бирци. — Огворори.

ЗВАННИЧНИ ОТАСИ.

О Г Л А С.
Потписани као врховни управитељ ети-пендијске закладје пок. Јована и Марије Трандафила, становника негда новосадских, овим се обзанајује, да ће се земља те за-кладје, и то у новосадском подручју лежећа сагашка земља у потани тако званој „Мр-ташатови“ парц. бр. 5296 — 5297. на сенто-манском друму у једном комаду у повр-шини од 121 ²⁵⁰⁰/₁₇₀₈ новосадских јавца или 190 ¹⁶⁰⁰/₂₀₈ катастр. јутара, — и сагашка земља у потанам тако званим „Бече Њиве“ и „Пивница“ парц. бр. 4781—4783, бр. 4916 —4917. и бр. 4922, са обајве стране старо-керекот друма у једном комаду у

површини од 137 ²⁵⁰⁰/₅₂ новосадских јавца или 214 ¹⁶⁰⁰/₁₅₂ катастр. јутара заједно са го-сподарским зданџима и то свата за себе јана 14. (26.) јуна 1898. у 3 сата по подне у писарници срп. прав. епархијске конзисто-рије (епископски двор) у Новом Саду пу-тем умене драже под закуп издати и то на време од 1. новембра 1898. до 30. сеп-тембра 1901.

Услови закупна и ситуаци. план земље могу се у поменутој писарници епарх. кон-зисторије увидети.

Ко у дражби учествовати жељи, узакан је пре почетка драже 350 фор. а. вр. у име писманука у руке изазланика потпи-санота закладнога управитеља положити.

У Карловцима 19. (31.) маја 1898.

Георгије патрџарх.

Овим се отвара етежа на управљено учи-телско место основне срп. прав. школе у Шин-гламу (Варања)

Плата учитељева редовна 300 фор.
За пофору школу 60 ”
За перовођество 40 ”
Света 400 фор.

3 хватта дрва, стан 1 соба, кујна, комора, драв-ница, таван, и у порти комадић банте, учитељу снага у дужност у пркви појати и све перо-вођеке дужности обављати.

Рок етежају траје до 1. августа 1898. год. Из закладука еединце срп. прав. школекот одора од 10. маја 1898. год. у Шинкгушу.

Јован Пандуровић
перовођа
Бивши наш учитељ, учино је у шертској и гвадинској школи за које је од вароши 130 фор. добџао.

К. 991. ex 1898. 56 1—3

С Т Е Ч А Ј.

На управљено парохџско место II. пареда при пркви св. Трп. Јерара (агашкој) у Новом Саду овим се поново етежај расписује.

Интеркагара нема.

Компетенти имају своје као што треба ин-струирани моженџице путем претпостављених вла-сти у року од 6 недеља рачунајући од првог урвџиена овог етежаја у “Српском Снону” овој конзисторији поднети.

У Нов. Саду 29. маја (10. јуна) 1898.

Епарх. конзисторија батка

НАТЕЧАЈ. 51 2—3

На основу наредбе високославне кр. хрв. далм. зем. владе одјела за унутрашње послове од 24. јула 1896. бр. 28.408. и на темељу шумског закона од 26. марта 1894. те и на основу једногласног закључка са збора манастирски настојатеља, Архиепископа Карловачке, одржаног 7. (19.) маја о. г. у манастиру Јазку овим се расписује натјечај ради саставе шумско господарствене основе и то за манастире:

Беочин	од 1.400 кат. јутара.
Раковац	„ 1.200 „ „
Јазак	„ 1.200 „ „
Врдник-Раваница	„ 1.200 „ „
Бешеново	„ 700 „ „
Гргетег	„ 500 „ „
Шишатовал	„ 500 „ „
Привина Глава	„ 400 „ „
В. Ремета	„ 150 „ „
Фенек	„ 70 „ „
Крушедол	„ 60 „ „
М. Ремета	„ 60 „ „

Компетовати могу шумско-господарствени вештаци који су законом оспособљени. Понуде ваља слати најдаље до 15. (27.) јунија о. г. на Високопречасног господина архимандрита Илариона Руварца у манастир Гргетег рошта Iregh (Srem). Касније понуде неће се узимати у обзир.

Са збора манастирски настојатеља одржаног у манастиру Јазку 7. (19.) маја 1898.

Јеромонах - управитељ
Сергије Попић
перовођа.

Архимандрит
Иларион Руварца
председник збора.

М. X. бр. 64. ex 1898.

49 2—3

ДРАЖБЕНИ ОГЛАС.

Потписана управа издаваће манастирску земљу названу „грофово поље,“ што лежи на атару општине Мало-Радиначке, а састоји се из 177 105/1600 катастралних јутара путем јавне дражбе под закуп на три године дана, т. ј. од 1. јануара 1899. до 31. децембра 1901. године по старом календару.

Дражба ће се обавити у недељу 14. (26.) јуна о. г. у 2 сахата по подне у манастиру Хопову, где ће се тога дана примати понуде и у име пишманлука сваки ће лицидант имати положити манастирској управи 10% од исклучне цене.

За ближе увете дознаје се код манастирске управе.

У манастиру Хопову 17. (29.) маја 1898.

Управа манастира Хопова.

СТЕЧАЈ. 53 1—3

Овим се расписује учитељски стечај на овомесну срп. вероисповедну четвороразредну мешовиту осн. школу, са којим местом скопчана су следећа берива:

У готовом новцу 340 ф., који ће новац избрани квартално у напред примати; 15 ланаца ораће земље, на коју земљу учитељ порезу плаћа, од венчања, парастоса и укуна по 50 н., и других штоларних прихода, што заједно годишње износи око 40 ф.; 500 пиртли или у име огрева 25 фор.; за пероводство 12 ф.; слободан стан састојећи се из 2 собе, кујне коморе, штале и баште.

Осим свакидашње школе, обвезан ће бити избрани и пофторну школу држати, децу у црквеном појању обучавати, при сваком богослужењу за певницом појати и перовођеке послове обављати.

Компетенти имају доказати да су учитељску школу свршили и испит из мађарског језика положили. Лична пријава узмеће се у обзир.

Молбенице имају се на доленодписаног председника до св. Илије припослати, када ће се и избор обавити.

Примећује се, да је горе наведена земља издата на 6 год. за 158 ф. у аренду, те по томе, избрани ће до септембра 1902. год. своту ову сваке године 3. (15.) септембра примати у једанпут; а од 1902. год., када уговор са закупницима земље престаје, земља ће се избраном на слободно располагање предати.

У Ловри, (Lóré. Pestmegye, п. р. Ráczkeve) 21. маја, (2. јунија.) 1898.

Цветко Ђићић

Милош Видак

уч. приправа., привремени
учитељ и перовођа.

председник.

ОГЛАС ДРАЖБЕ. 54 1—1

Срп. правосл. цркв. општина Молска закључком својим од 26. фебр. (10. марта) бр. зап. 31, 32 ex 1898. год. те одобрењем сл. спарх. администрат. одбора бачког од 27. марта (8. априла) бр. А. О. 512/146. ex 1898. расписује овим јавну дражбу на мањак ради грађења новог торња на цркви св. Саве.

Сва радња по прорач. трошковнику за речни рад износи 5 714 фор. ау. вред.

Сваки дражбеник дужан је пре дражбе положити 10% вадјума црквеној општини. Дражба ће се одржати 7. (19.) јуна 1898. год. у просторијама српског забавишта у 2. часа после подне.

Предрачун, план и услови за речену градњу могу се до одређене дражбе сваки дан у општинској писарници прегледати.

Из седнице црквеног одбора држане у Мољу 26. маја (7. јуна) 1898 год

Н. К. Максимовић
перовођа.

Арк. Вуковић
потпредседник.

Ad бр. К. 259/134. ex 1898.

52 1—3.

С Т Е Ч А Ј.

Расписује се овим стечај ради сталног попуњења упражњених парохијских места:

1.) у Темишвару-фабрици с платом од 400 фор. из црквено-општинске благајнице, сесионалним еквивалентом за сад у износу од 600 фор. из благајнице вароши Темишвара и станом у нарави;

2.) у Оросламошу с платом од 700 фор. из црквено општинске благајнице, сесијом и станом у нарави.

Натецатељи имају ваљано инструисане молбенице путем својих претпостављених власти у року од шест седмица од дана првог уврштења овога стечаја у листу „Српски Сион“ код потписане епархијске власти поднети.

Интеркалара нема.

Из седнице епархијске конзисторије држане у Темишвару 26. маја (7. Јуна) 1898.

О Г Л А С.

55 1--2

Услед закључка цркв. одбора од 12. (24.) априла 1898. и одобрењем сл. арх. адм. одбора од 18. (30.) маја 1898. АО. 498/230. расписује се дражба на мањак ради поправке бакром торња саборне цркве у Ср. Карловцима.

Прорачун износи 550 фор.

Дражба ће се оержати у Српској основ. школи 14. (26.) Јуна 1898 у 2 сата по подне.

Ближи услови могу се до дана дражбе и тог дана код председништва дознати.

Карловци 27. маја (9. Јуна) 1898.

Председништво.

С Т Е Ч А Ј.

57 1—3

Код православне српске црквене општине суботичке упражњено је учитељско место на српској вероисповедној школи на салашима — Кељебији.

Са тим местом скопчана је плата од 400 ф. годишње, у коју је урачуната и пристојба на повторну школу; у име паушала и шк. послуге 20 фор, стан и зимњи огрев; 2 јутра баште

(воћњак и виноград) и петогодишњи доплатак од 50 фор.

Рок стечају траје шест недеља од дана првог уврштења овог стечаја.

Који желе ово место добити, нека своје добро инструјиране молбенице у означеном року прavoсл. црквеној општини суботичкој поднети не пропуште.

У суботици 26. маја 1898.

Месни шк. Одбор.

С Т Е Ч А Ј

47 3—3

На упражњено учитељско место у Мехали ($\frac{1}{4}$ сата хода од Темишвара) овим се расписује стечај.

Плата је 500 фор., за писаћи прибор 10 фор., за школку послугу 24 фор., за повторну школу 40 фор., 6 хвати дрва, од којих су 2 хвата за школу, 4 ланца земље и башта ван села, на које учитељ порез и све општинске трошкове плаћа; Од великог погребца, где буде позван 1 фор., од малог 50 нов., слободан стан у школском здању, од 3 собе и кухиње, подрума и шупе.

Изабраном учитељу у дужност снада све по закону прописане предмете предавати, децу црквеном појању поучавати, при сваком богослужењу, као и у време св. поста при пређеосвећеној литургији и часовима певницу држати. Уз ту плату дужан је при свакој одборској и скупштинској седници као и у школском одбору перо водити, и црквене рачуне концем године састављати.

Комитовати могу само оспособљени учитељи, и који су и из мађарског језика испит положили. Молитељи нека се обрате са инструјисаним молбеницама на председништво. Рок стечаја траје од првог уврштења шест недеља Лична пријава појање у цркви, као и знање ноталног појања важи као препорука.

Из одборске седнице српске правосл. школске општине држане у Мехали 26. априла (8. маја) 1898.

Владимир Вулишић с. р. Сава Игнија с. р.
прив. перовођа. шк. председник.

ДРУГИ ОГЛАСИ.

Велика златна ме-
даља у Букурешту
1894.

Почасна диплома у Букурешту

Е. СПАНГ-ИВАНЧИЋ

Велика сребрна ме-
даља у Темишвару
1891.

ДИПЛОМИРАНИ ПОЗЛАТАР ХРАМОВА СРПСКОГ ПРАВОСЛ. ОБРЕДА
У СВОЈОЈ КУЋИ У ТЕМИШВАРУ — ФАБРИКА.

Препоручује се да прави и позлађује у храмовима иконостасе, престоле, ришде, чираке, Христове гробове, табернакуле, кретоуе по торњевима и т. д. Сви се послови извађају врло укусно и најсолидније уз гаранцију, а уз то врло јефтино и строго у духу православног. Налазим се за сад у М. Чанаду, те стојим увек на расположењу са претходним прорачуном (Kostenvoranschlag).

3—3

Са поштовањем **Е. Спанг-Иванчић**, дипломирани украситељ храмова.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А